

Asia: VN/3049/2021

Lausuntopyyntö opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

Lausunnonantajan lausunto opettajarekisteriä ja opettajatiedonkeruuta koskevasta selvityksestä

1) Opettajarekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin tuottamiin hyötyihin ja rekisterin käyttötarkoituksiin. Onko rekisterin hyödyt ja käyttötarkoitukset kuvattu selvitysraportissa onnistuneesti ja eri tahojen tarpeet ja näkökulmat huomioiden? (Ks. raportin luku 6, osin myös luku 7).

Opettajarekisterin hyötyjä ja käyttötarkoitusta on arvioitu kapeasti ammatillisen koulutuksen järjestäjän näkökulmasta, mutta myös useita eri koulutusmuotoja kattavan koulutuksen järjestäjän näkökulmasta.

Selvityksessä ei ole koulutuksen järjestäjän näkökulmasta riittävää perustelua sille, mitä hyötyä sillä saavutetaan ja mihin ongelmaan saadaan ratkaisu.

2) Opettajarekisteriin liittyvät haasteet: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisteriin liittyviin haasteisiin. Onko opettajarekisteriin ja sen perustamiseen liittyvä haasteet huomioitu selvityksessä onnistuneesti? (Ks. osin luvut 6, 8 ja 9)

Opettajarekisterin hyödyt ovat vähäiset suhteessa rekisterin kokonaiskustannuksiin ja koulutuksen järjestäjille aiheutuvaan työmäärään. Kustannuksien arviointi on selvityksessä puutteellinen.

Lainsäädäntö ohjaa koulutuksen järjestäjiä rekrytoinnissa, rekisteri ei tuo siltä osin lisäarvoa.

Erilaiset tiedonkeruut ja viranomaisraportoinnit työllistävät jo tällä hetkellä merkittävästi koulutuksen järjestäjiä. Hallinnollisen taakan lisäämistä tulee kaikin tavoin välttää ja arvioida panos/tuotos -suhdetta tarkasti.

Oppivelvollisuus uudistuksen ja jatkuvan oppimisen uudistuksen myötä opiskelijoiden tarpeet ja oppilaitosten työtehtävät monimuotoistuvat entisestään. Moniammatillisen yhteistyön ja joustavamman työnjaon tarve koko ajan kasvaa. Opettajarekisteriä tulee kehittää huomioiden toimintaympäristön muutos sekä arvostaen oppilaitosten kaikkien ammattiryhmien työpanosta.

3) Opettajarekisterin kohderyhmät ja vaihteellinen eteneminen: Pyydämme kommentteja raportissa esitettyihin opettajarekisterin kohderyhmiin ja vaihteelliseen etenemiseen. Jos opettajarekisteri perustetaan, mitkä kohderyhmät opettajarekisterin tulisi kattaa, mitä koulutusasteita sen tulisi koskea? Miksi? Onko selvityksessä esitetty opettajarekisterin perustamisen vaihteistaminen tarkoituksenmukaista? (Ks. luku 7)

Omnia ei kannata uuden rekisterin perustamista. Mikäli rekisteri perustetaan, tulisi ensimmäisen vaiheen jälkeen uudelleen arvioida seuraavia vaiheita. Selvityksen sisältö osoittaa, että asiaa on tutkittu lähtökohtaisesti yleissivistävän koulutuksen lähtökohdista. Ammatillisen koulutuksen kokonaisuus tulee arvioida erilaisen toimintaympäristönsä vuoksi tarkemmin ja erillisenä.

4) Opettajarekisterin sisältö: Pyydämme kommentteja selvityksessä esitettyihin opettajarekisterin sisältöihin. Mitä tietoja rekisterin tulisi kattaa? (Ks. luku 7.3)

Tietosisällöt ovat laajat, onko riittävän perusteltua kerätä rekisteriin kaikkia esitettyjä tietoja?

Tietosisältöjä ei ole kuvattu koulutusmuodoista riippumattomasti. Onko tarkoituksenmukaista, että useammalla koulutusmuodolla työskentelevän opettajan tiedot eivät muodosta kokonaisuutta. Käyttäjälähtöisyys pitää varmistaa, eikä rakentaa eri koulutusmuotojen erillisiä silloja.

Rekisteriä varten kerättävät tiedot tulisi ensisijaisesti kysyä henkilöltä itseltään. Jos tietoja kerätään koulutuksen järjestäjiltä, niin tiedot tulee olla tarkasti harkittu ja rajattu sellaisiin, mitä kerätään muistakin syistä. Tietojen tulee olla valtakunnallisesti määritelty ja ne tulee olla mahdollista siirtää sähköisesti.

5) Opettajarekisteriin liittyvät tiedonsaantioikeudet ja tietosuojakysymykset: Pyydämme kommentteja opettajarekisteriin liittyviin tiedonsaantioikeuksiin ja tietosuojakysymyksiin. Pitäisikö opettajarekisterin tietojen saatavuus organisoida jotenkin toisin kuin mitä selvityksessä esitetään? (Ks. erityisesti luku 9.5; osin myös muut luvun 9 alaluvut)

Mikäli rekisteri perustetaan, on koulutuksen järjestäjiltä kerättävän tiedon määrittely sekä hyödyntäminen suunniteltava yhteistyössä koulutuksen järjestäjien kanssa.

6) Opettajarekisterin kustannukset: Pyydämme kommentteja rekisterin perustamiseen ja ylläpitoon liittyviin kustannuksiin. Onko opettajarekisterin kustannukset kuvattu selvityksessä onnistuneesti? Millaisia selvityksen ulkopuolelle jääneitä kustannuksia opettajarekisterin perustamisesta ja ylläpidosta voi aiheutua? (Ks. pääasiassa luku 8.1)

Opettajarekisterin kustannukset ovat selvityksen perusteella liian korkeat suhteessa hyötyihin. On myös huomioitava haitat, jotka liittyvät lisääntyvään järjestelmäkehittämiseen ja hallinnolliseen työhön. Kustannusarviossa ei ole huomioitu rekisterin käyttöönottoon, ylläpitoon, päivittämiseen sekä järjestelmien integrointiin liittyviä kustannuksia koulutuksen järjestäjille.

Opettajien tietojen muutoksiin liittyvää työmäärää on selvityksessä aliarvioitu. Mikäli opettajarekisteri perustetaan, kaikki siitä koulutuksen järjestäjälle aiheutuvat kustannukset tulee korvata täysimääräisesti.

7) Vaihtoehdot rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle: Pyydämme kommentteja vaihtoehtoista rekisteripohjaiselle tiedonkeruulle. Onko esityksessä huomioitu riittävän kattavasti muut vaihtoehtoiset tavat tiedonkeruulle? Olisiko selvityksessä esitetylle opettajarekisterille toimivaa vaihtoehtoa, joka tuottaisi tarvittavaa tietoa opettajista? Miten nykyistä kolmen vuoden välein toteutettavaa opettajatiedonkeruuta tulisi kehittää nykyisiä ja tulevia tietotarpeita vastaavaksi? (Ks. pääasiassa luku 8.3, myös 3.4)

Opettajarekisterin tiedonkeruu pitäisi perustua opettajien itsensä antamiin ja ylläpitämiin tietoihin.

8) Muut mahdolliset huomiot opettajarekisteriselvitykseen liittyen

Opettajarekisterin vaikutuksia (hyötyjä ja haittoja) on tarkasteltu selvityksessä liian suppeasti koulutuksen järjestäjän näkökulmasta. Tämä koskee erityisesti rekisterin käyttöönottoon, ylläpitoon ja päivittämiseen liittyvän hallinnollisen työn kasvua sekä siitä aiheutuvia kustannuksia.

Rekisteri ei saa rajoittaa työnantajan rekrytointivapautta lainsäädännön puitteissa eikä yksilön hakuoikeutta.

9) Kannatatteko selvityksessä kuvatun opettajarekisterin perustamista?

Ei

Aaltola Maija
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia